

Reglement for folke- valgtes innsynsrett

Vedtatt kommunestyret 24. juni 1999
med endringer kommunestyret 14. september 2010

1. KOMMUNESTYRETS OG ANDRE FOLKEVALGTE ORGANERS RETT TIL INNSYN I SAKSDOKUMENTER

1.1

Kommunestyret har som overordnet organ for hele den kommunale forvaltning rett til innsyn i alle kommunale dokumenter, med de presiseringer som følger av reglene nedenfor.

1.2

Formannskapet, faste utvalg og andre folkevalgte organer har rett til innsyn i saksdokumenter som omfatter de deler av kommunens virksomhet som ligger innenfor organets virkeområde. Dessuten kan disse organene kreve innsyn i dokumenter innenfor andre virksomhetsområder når dokumentene er nødvendige for vedkommende organs behandling av en konkret sak.

2. VEDTAK OM INNSYN

2.1

Ethvert medlem og varamedlem av folkevalgt organ har rett til innsyn i dokumentene i saker som behandles i vedkommende organ.

2.2

Minst tre medlemmer i kommunestyret kan kreve innsyn i alle kommunale saksdokumenter når tidspunktet for innsyn er inntrådt, jfr. Pkt. 3. Ordføreren har en selvstendig rett til innsyn i alle saksdokumenter på tilsvarende grunnlag.

2.3

Formannskapet, faste utvalg og andre folkevalgte organer kan vedta innsyn for sin bruk i andre organers saksdokumenter når minst 1/3 av medlemmene stemmer for det.

3. TIDSPUNKT FOR RETT TIL INNSYN

3.1

Retten til innsyn inntreffer når saken er fremlagt / utsendt til politisk behandling. Med saksfremstillingen skal følge oversikt over alle dokumentene som er innsendt, innhentet eller utarbeidet i tilknytning til saken, med unntak av interne arbeidsdokumenter for administrasjonen.

3.2

For saker som avgjøres i administrasjonen gjelder rett til innsyn først fra det tidspunkt saken er ferdigbehandlet.

4. SÆRREGLER FOR INNSYN I TAUSHETSBELAGTE OPPLYSNINGER M.M.

I utgangspunktet omfatter ikke folkevalgtes rett til innsyn taushetsbelagte opplysninger. Kommunestyret og andre folkevalgte organer kan imidlertid ved flertallsvedtak kreve innsyn i taushetsbelagte opplysninger når det er et klart behov for dette ved behandling av en konkret sak i vedkommende organ, jf. Forvaltningslovens § 13 b nr. 2 og 4.

4.2

Folkevalgte plikter å bevare taushet om dokumenter de får innsyn i når disse er undergitt taushetsplikt eller unntatt offentlighet etter reglene i offentleglova. Medlemmer av folkevalgte organer undertegner taushetserklæring når de får innsyn i taushetsbelagte opplysninger. Når en sak behandles for lukkede dører, jf. Kommunelovens § 31, skal det ikke orienteres eller refereres fra forhandlingene med mindre vedkommende folkevalgte organ bestemmer noe annet.

5. FORHOLDET TIL ADMINISTRASJONEN

5.1

Henvendelser om innsyn i saksdokumenter skal behandles straks. Slike henvendelser til administrasjonen skal skje tjenestevei. Dette innebærer at innsyn i saksdokumenter i forbindelse med saker som behandles i kommunestyret, formannskap, administrasjonsutvalg og utvalg for miljø, og landbruk, rettes til rådmannen. Henvendelse om innsyn i saksdokumenter i forbindelse med saker som behandles av utvalg for kultur og oppvekst samt utvalg for helse og sosial rettes til kommunalsjef. Saker som behandles av utvalg for plan og teknisk rettes til tjenesteleder for plan og byggesak. Henvendelser vedrørende saker som behandles av andre organ rettes til rådmannen. Det samme gjelder i tilfeller hvor dette reglement ikke gir klare svar.

5.2

Forespørsler til administrasjonen om saker som er under behandling bør besvares positivt med en kort redegjørelse for behandlingsmåte, tidsplan o.l.

KOMMENTARER TIL REGLEMENT FOR FOLKEVALGTES INNSYNSRETT

TIL PKT. 1

Reglene er bygget opp slik at kommunestyret har generell rett til innsyn i alle kommunale saksdokumenter. I prinsippet omfatter dette også dokumenter som er unntatt offentlighet etter reglene i offentleglovas kapittel 3 – unntak fra innsynsretten. Tidspunktet for når innsyn kan kreves/vedtas følger av pkt. 3 i dette reglement. I reglementets pkt. 4 er det gitt særskilte regler for innsyn i taushetsbelagte opplysninger. Disse gjelder også for kommunestyret.

Andre folkevalgte organer, inkludert formannskapet, vil ha automatisk rett til innsyn i dokumentene i alle saker som organet selv skal behandle. I tillegg kan formannskapet, faste utvalg, kommunedelsutvalg, § 11-styrer og andre folkevalgte organer kreve innsyn i andre organers dokumenter, men bare dersom tilgang til dokumentet er nødvendig for å få belyst en sak som organet selv har til behandling. Det er organet selv som vurderer ”nødvendigheten” av innsyn i konkrete saker. Retten til innsyn gjelder i prinsippet også for dokumenter som er unntatt offentlighet.

Den innsynsretten dette reglementet stiller opp antas å være i samsvar med ulovfestet rett. Dersom det er gitt særskilte bestemmelser om innsyn i lov, forskrift eller statlig instruks vil slike regler gå foran dette reglementet. For eksempel er det i Skattedirektoratets instruks for kommunekassererne om skatteinnkreving lagt til grunn av kommunestyrets medlemmer kan kreve innsyn i skatte- og restanselister m.v. Henvendelser om slikt innsyn skal etter Skattedirektoratets merknader skje via ordføreren.

TIL PKT. 2

Pkt. 2.1 klargjør at det enkelte medlem og varamedlem av et folkevalgt organ har en individuell rett til innsyn i alle dokumenter i saker som skal behandles i vedkommende organ. Dette gjelder altså medlemmer og varamedlemmer av kommunestyre, formannskap, faste utvalg, administrasjonsutvalg, klagenemd, kommunedelsutvalg, arbeidsutvalg, komitèer, interkommunale styrer og driftsstyrer etter kommunelovens § 11.

Innsynsretten for det enkelte medlem omfatter dokumenter som er unntatt offentlighet, så lenge det gjelder saker innen det organ vedkommende er medlem av.

Varamedlemmer kan i utgangspunktet ikke gjøre innsynsretten gjeldende med mindre vedkommende er innkalt til møte ved behandling av saken.

Det vil være opp til den enkelte kommune og fylkeskommune å finne praktiske ordninger for hvordan dokumentene kan gjøres tilgjengelige. Retten til innsyn kan neppe gå så langt at den enkelte folkevalgte har krav på å få kopier av alle saksdokumenter som ikke følger saksframstillingen. Det bør ikke gis kopier av dokumenter som inneholder taushetsbelagte opplysninger. Også dokumenter som er unntatt offentlighet etter reglene i , bør det vises varsomhet med å kopiere.

Rett til å kreve innsyn i andre organers saksdokumenter, inkludert saker som avgjøres administrativt, vil være avhengig av at vedkommende organ drøfter dette. For å sikre mindretallets interesser er det tatt inn som hovedregel at det må være tilstrekkelig at 1/3 av organets medlemmer ønsker slikt innsyn – og det ikke dreier seg om taushetsbelagte opplysninger, jf. pkt. 4.1. Kommunen eller fylkeskommunen står fritt til å fastsette andre regler om hvor mange som må stå bak en slik begjæring, f.eks. i form av et fast antall medlemmer for de enkelte utvalg m.v.

Når det gjelder innsynsretten for kommunestyrets medlemmer og varamedlemmer, er denne som tidligere nevnt ikke avgrenset på samme måte som for andre folkevalgte organer. Det vil være upraktisk om alle slike innsynssaker, (for dokumenter i andre organer), skulle gjøres til gjenstand for votering i kommunestyret. Det bør likevel neppe være slik at enkeltmedlem i kommunestyret skal ha rett til å kreve innsyn i alle kommunale saksdokumenter. Det er funnet det formålstjenlig å foreslå at tre medlemmer i kommunestyret bør være et tilstrekkelig antall til å kreve innsyn i andre organers dokumenter. Dette antallet vil da samsvare med reglene i kommunelovens § 59 om rett til å fremme lovlighetsklage. Dersom kommunen ønsker å la enkeltmedlem av kommunestyre ha direkte innsyn i alle saksdokumenter, vil det ikke være ulovlig å fastsette dette i reglementet.

Ordføreren har møte- og talerett i alle folkevalgte organer i kommunen. Ut fra dette har vi funnet det naturlig at ordføreren får en selvstendig rett til innsyn i alle dokumenter, med de begrensninger som gjelder i forhold til taushetsbelagte opplysninger.

TIL PKT. 3

Det er formålstjenlig å ta utgangspunkt i tidspunkt for utsendelse eller fremleggelse av saker til politisk behandling. Som regel vil det først fra dette tidspunkt foreligge et reelt behov for medlemmer av folkevalgte organer til å gå dypere inn i en sak. For å skaffe god oversikt over hvilke saksdokumenter som finnes, er det tatt med en setning om at alle saksframstillinger skal inneholde en liste over dette.

For å unngå uklare ansvarsforhold m.v. er det viktig å legge til rette for at administrasjonen kan arbeide fram mot endelig avgjørelse i saker før innsynsretten inntreffer. Dette gjelder ved behandling av saker etter delegert myndighet. Retten til innsyn etter offentleglovas

regler kan også folkevalgte påberope seg på et tidligere tidspunkt, jfr. offentleglovas § 3.

TIL PKT. 4

Retten til innsyn vil bare unntaksvis gjelde i forhold til opplysninger eller dokumenter underlagt taushetsplikt. Her vil forvaltningslovens § 13 b nr. 2 og 4 måtte legges til grunn, som angitt i reglementet. Det er videre antatt at hensynet til mindretallets behov ikke bør være avgjørende i forhold til denne typen opplysninger. Derfor foreslås det at den vanlige flertallsregelen gjelder ved votering om innsyn i taushetsbelagte opplysninger.

Når folkevalgte gis innsyn i opplysninger underlagt taushetsplikt, vil taushetsplikten være til hinder for at slike opplysninger bringes videre. For å tydeliggjøre dette bør det innføres et system med undertegning av taushetserklæring, men dette har ingen betydning for den folkevalgtes rettslige plikt til å bevare taushet om det en får kjennskap til. Brudd på forvaltningslovens § 13 (og andre taushetspliktregler) er for øvrig straffbart etter straffelovens § 121.

Folkevalgte har ikke en tilsvarende plikt til å bevare taushet om opplysninger unntatt offentlighet, men reelle hensyn taler for å gi strengere regler om videreformidling av slike opplysninger enn generelt tilgjengelige opplysninger. Det er adgang for kommunestyret – eller vedkommende organ – å pålegge medlemmene taushetsplikt også i forhold til opplysninger som er unntatt offentlighet. Det er derfor tatt inn en bestemmelse om slike forhold i pkt. 4.2 i reglementet. Slike vedtak kan også treffes i tilknytning til konkrete vedtak om innsyn.

Videre er det i pkt. 4.2 tatt inn en regel om at opplysninger som fremkommer ved behandling av en sak for lukkede dører ikke skal bringes videre. Kommunelovens § 31 inneholder bestemmelsene om når saker kan behandles for lukkede dører. Etter denne regelen er det plikt for et organ å lukke dørene ved behandling av personalsaker og saker undergitt taushetsplikt. Videre kan dørene lukkes av hensyn til personvern, tungtveiende private eller offentlige interesser eller av

hensyn til den interne saksbehandling. Det virker rimelig å innføre som en alminnelig regel at det ikke skal refereres fra lukkede møter, med mindre organet finner at dette likevel kan gjøres.

Regelen i pkt. 4 vil ikke komme direkte til anvendelse dersom taushetsbelagte opplysninger er anonymiserte.

TIL PKT. 5

Regelen i pkt. 5 gjelder bare når det er grunnlag for innsyn, dvs. at kriteriene i pkt. 1-4 er oppfylt. Innholdet i pkt. 5 bør vurderes nøye i den enkelte kommune og fylkeskommune med sikte på å komme fram til praktiske og gode løsninger tilpasset egen organisasjon og delegasjonsstruktur. Forslag er bare ment som et utgangspunkt og en mulig løsning. Det vil imidlertid være nyttig at det tas standpunkt til den praktiske framgangsmåten og kontakten mellom folkevalgte og administrasjonen i den enkelte kommune og fylkeskommune, samtidig som en drøfter de mer grunnleggende prinsippene for omfanget av innsynsretten.